SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI. No. 180. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 22, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 22-го ВЕРЕСНЯ 1989 Ч. 180. РІК XCVI.

В РИМІ ПОЧИНАЄТЬСЯ СИНОД ЄПИСКОПІВ

Рим (Пб). — Тут в днях від 24-го вересня до 8-го жовтня ц.р. відбудеться Синод єпископів Української Католицької Церкви. У ньому візьме участь 16 єпископів, два митрополити і голова УКЦеркви, Кардинал і Патріярх Мирослав Іван Любачівський.

Крім представників УКЦ з Европи, Північної і Південної Америки, участь візьме Єпископ УКЦ з Югославії Славомир Міклош і вперше нововвисвячений Єпископ-помічник УКЦ в Польщі Іван Мартиняк.

Хоча теми обговорювані на Синоді і зібрання є тайні, в часі Синоду відбудеться ряд імпрез на які допущені є вірні УКЦ.

В суботу, 23-го вересня, о год. 6-ій вечора відбудеться в церкві свв. Сергія і Вакха Молебень до Пречистої Діви Марії, який відслужить Архимандрит Ізидор Патрило, ЧСВВ, в пам'ять 350-ої річниці передання цієї церкви українцям-католикам.

В неділю, 24-го вересня, о год. 9-ій ранку святочну Службу Божу в колегії св. Йосафата відслужить Патріярх М. І. Любачівський в намірені Синоду. Негайно після Богослужби відбудеться зустріч з представниками вірних та їх організацій.

У середу, 27-го вересня, о год. 5-ій по полудні в катедрі св. Софії буде відслужена Служба Божа у п'яту річницю смерти Патріярха і Кардинала Йосифа Сліпого. Єпископ Єфрем Кривий, ЧСВВ, з Бразилії виголосить проповідь.

М. ГОРБАЛЬ ВІДВІДАЄ АМЕРИКУ

Ню Йорк (ЗП УГС). — Українська громада в Ню Йорку має нагоду зустріти гостя з України, довголітнього політв'язня, поета і композитора Миколу Горбаля, який прибуває в суботу, 23-го вересня на летовище ім. Кеннеді о 2-ій годині 35 хвилин полетом ч. 31 Пан-Ам.

М. Горбаль

Микола Горбаль походить з Лемківщини. Родина його була виселена з Польщі й, помандрувавши по Україні, осіла на Тернопільщині.

Вперше М. Горбаля засудили 1970 року до семи років ув'язнення за поему „Дума", присвячену знищеним кобзарям. Відбувши повністю строк ув'язнення в уральських таборах, 1977 року приїхав до Києва, але на волі перебував недовго. Вже у жовтні 1979 року його знову заарештували й засудили на п'ять років за сфабрикованим звинуваченням. Цього разу відбував кару на території Миколаївської області. Коли ж відбув і цей строк, то працівники КГБ згадали, що відразу ж після арешту М. Горбаль оголосив себе членом Української Гельсінкської Групи, тому вони зібрали його давно написані вірші, пісні, заяви на захист несправедливо репресованих громадян тощо і, не виїжджаючи з табору, знову засудили на 11 років позбавлення волі. Цей строк М. Горбаль відбував у найжорстокіших таборах Уралу чч. 36 і 35, звідки звільнено його 1988 року одним з останніх.

Повернувшись до Києва, відразу ж почав активну працю в УГС, є членом Виконавчого Комітету УГС, членом Координаційної Ради НРУ за Перебудову, членом Українського Культурологічного Клюбу.

На Заході вийшли дві його книжки: збірка віршів і пісень „Деталі піщаного годинника" і дитяча книжечка „Коломийка для Андрійка".

Микола Горбаль також був учасником з'їзду НРУП, який недавно відбувся в Києві.

„ПІСНЕ... ТИ ДЗЕРКАЛО ДУШІ, КРАЇНИ І НАРОДУ!"

Ню Йорк (О. Кузьмович). — В душне недільне пополудне 17-го вересня ц.р. українці великого Ню Йорку, Ню Джерзі, Пенсильванії та Коннектикат автобусами, автами та підземною залізничкою плили до залі Ейвері Фішер Голл в Лінкольн Центрі, щоб спільно вшанувати 95-річчя Українського Народного Союзу і 40-річчя хору „Думка".

Здається стало вже частиною традиції, що УНС відзначує свої милеві стовпи діяльности святочними імпрезами, в яких головне місце займає українська пісня — це „дзеркало душі народу." Тому самозрозумілим було для Головного Уряду УНС 95-річчя цієї найстаршої і найбільш заслуженої організації в ЗСА відзначити в першу чергу саме українською піснею. Це й було причиною, чому пов'язано це із 40-літтям хору „Думка", щоб спільно віддати їй шану.

У великій залі Ейвері Фішер Голл, з участю біля 2,000 осіб, ювілейний концерт розпочався танцемпривітом, що його виконав танцювальний ансамбль „Сизокрилі", під керівництвом примабалерини Роми Прийми-Богачевської.

Перша частина концерту була в більшості посвячена 40-річчю хору „Думка" та програмі, яка була виконувана впродовж його діяльности. Тут почули ми і варіяції з репертуару „Думки" в аранжеровці Михайла Лева, виконані на фортепіяні Татяною Поташко, і в'язанку пісень ансамблю „Думки" також в обробці М. Лева і таких солістів, що довгий час співпрацювали з хором „Думка" як Марія Лисогір і Марта Кокольська-Мусійчук і Ед Іванко. Кожну із точок заповідав вичерпно в двох мовах майстер церемонії Володимир Луців, якого запрошено прилетіти до цього завдання з Англії.

І сольові точки, і збірні хору „Думка" не забули пом'янути 175-річчя з дня народження Великого Кобзаря, виконуючи ряд пісень до його слів.

Хор „Думка" під керівництвом Семена Комірного виказав найкраще силу української пісні у збірних точках які (як це ствердили знавці), були на справжній висоті хорового мистецтва.

У другій частині програми ми мали ми нагоду крім вищезгаданих солістів почути також Ігоря Даріяна, Віктора Шевеля, Миколу Голодика, Юрія Оришкевича, Марію Домчевську і Олену Новицьку. При закінченні концерту виведено дві народні гуцульські співанки, в яких солістами були Михайл Невмержицький в першій, а в обох Святослава Жила-Качарай. У гуцульському весіллі з опери „Олена" Андрія Гнатишина поруч із хором та симпатичною солісткою, виступила танцювальна група „Сизокрилі", виконуючи весільні обряди з легкістю і прецизністю.

(Закінчення на стор. 3)

Хор „Думка" із солістами (зліва): Ю. Оришкевич, Р. Прийма-Богачевська, І. Даріян, М. Кокольська-Мусійчук, В. Шавелі і М. Лисогір.

(Фото: О. Старостяк)

Привітання президента Дж. Буша

З приємністю пересилаю теплі привітання і побажання членам Українського Народного Союзу, що зібралися відсвяткувати своє 95-річчя ювілейним концертом в Ейвері Фішер Голл.

Цей ювілей є дуже доброю пригадкою для нас, хто ми є як нарід. Одною з найбільших сил нашого народу є багате змішання людей різних культур.

Ті, що є українського походження, дали великий вклад в ріст З'єднаних Стейтів Америки. В наших громадах по цілій країні українські американці можуть відзначати свої успіхи в мистецтві та індустрії, в науці і освіті, в релігії і в торгівлі і в кожному іншому аспекті американського життя. Рівночасно із своїм вкладом в наш нарід, ви не забули традицій наших предків і ділилися своїми надбаннями із сусідами.

Майже сто років Український Народний Союз давав помічну руку безчисленним українцям, що причалювали до берегів Америки. Ви давали їм приязнь, пораду і матеріяльну допомогу, щоб вони могли розпочати повне і продуктивне життя у новому світі.

Барбара прилучується до моїх побажань якнайкращого вечора і майбутніх успіхів. Хай Бог вас благословить, хай Бог благословить Америку!

Джордж Буш

В. ЩЕРБИЦЬКОГО УСУНЕНО З ПОЛІТБЮРА

Москва. — У несподіваній короткій заяві в середу, 20-го вересня ц.р., після дводенної закритої наради Центрального Комітету Комуністичної партії СССР повідомлено про зміни в Політбюрі і Секретаріяті ЦК КП у наслідок чистки, якою усунено трьох із головних членів зі „старої гвардії".

Найважливішим є усунення з Політбюра Володимира В. Щербицького, який був його членом від 1971 року. Він є членом Комуністичної партії від 1941 року, а від 1966 року є членом Політбюра ЦК Компартії України. В. Щербицький був останнім в Політбюрі ЦК КП, кого Михаїла Горбачова, що залишилися там від часів Леоніда Брежнєва. Його усунення з Політбюра є невмінучим потягненням М. Горбачова. Правильною ходою він повинен був бути спершу звільнений із посту провідника партії в Україні, а відтак щойно із Політбюра. Але, як припускають аналітики політичної ситуації в СССР М. Горбачов вибрав цей інакший шлях боючись, що В. Щербицький, який тримає залізною рукою комуністичну партію в Україні, мав би там підтримку своїх членів.

Крім В. Щербицького з Політбюра усунуто також Віктора М. Чербікова, колишнього шефа КҐБ, і Віктора П. Нікіонова, міністра сільського господарства.

Рішення М. Горбачова усунути з Політбюра і Секретаріяту цих трьох впливових політичних провідників прийшло після того, як він перед двома місяцями перестерігав, що чистка партії є потрібна тому, що ЦК КП не опановує ситуації в боротьбі із неспокоями в поодиноких совєтських республіках, з економічними трудношами і непевного майбутнього самої партії.

На їх місце обрано Володимира А. Крючкова, теперішнього шефа КҐБ, який в останніх часах виявляється одним із найбільше визначних кремлівських провідників, що старається поправити погану „славу" КҐБ серед населення і за границею. Другим голосуючим членом Компартії обрано Юрія Маслюкова, який останній рік був головою госпляну.

Крім усунення трьох голосуючих членів Політбюра на усіх 12, М. Горбачов також звільнив двох із восьми неголосуючих членів, які мають дорадчий голос. Звільнено Юрія Соловєва, колишнього провідника комуністичної партії в Ленінґраді, якого доля була вирішена вже раніше, коли він програв у виборах в березні. Другим звільненим є Ніколай В. Талижін, колишній голова госпляну, якого посуджують у невдачі у господарській ситуації СССР. На місце усунених прийшли два близькі приятелі М. Горбачова, Борис К. Пуго, який є головою комітету, що відповідає за політику партії, а рівночасно є головою комуністичної партії в Ризі і сам латиш по національности; другим неголосуючим членом обрано Євгенія М. Прімакова, голову Верховної Ради і дорадника М. Горбачова, який часто їздить з ним на закордонні поїздки. Він по званні журналіст, який працював раніше в „Правді" як закордонний кореспондент, а відтак як головний редактор.

Усі ці зміни прийшли для населення СССР, але й для світу несподівано після двох днів гарячих дискусій Центрального Комітету на тему сепаратистичних рухів у поодиноких республіках СССР, які є тепер найбільшою небезпекою для політики М. Горбачова, що потребує сили для економічної поправи ситуації.

Совєтське пресове агентство ТАСС поінформувало, що М. Горбачов, „тепло подякував" усім п'ятьом уступаючим членам за їхню довголітню працю та відданість Комуністичній партії.

ПОЛЬЩА УКЛАЛА ДОГОВІР ЗІ СПІЛЬНИМ РИНКОМ

Варшава. — У вівторок, 19-го вересня, польський уряд підписав договір про економічне співробітництво зі Спільним ринком. Мета договору — сприяти переходові господарства Польщі на рейки ринкової економіки. „Це безсумнівний результат наших політичних і економічних реформ, — заявив на церемонії підписання договору міністер зовнішньої торгівлі Мартін Свентіцький. — І це умова успіху реформ".

З польської сторони угоду підписали М. Свентіцький і міністер закордонних справ Кшиштоф Скубішевський, а за Спільний ринок — його президент, міністер закордонних справ Франції Роланд Дюма і голова комісії ринку зовнішньоекономічних зв'язків Франс Андріссен. „Ми прибули сюди, щоб від імени всіх країн Европейської економічної спільноти побажати вам успіху у проведенні реформ вашої економіки", — заявив Р. Дюма на церемонії, на якій був присутній новий прем'єр-міністер Польщі Тадеуш Мазовецький.

К. Скубішевський підкреслив, що переговори Польщі з Европейською економічною спільнотою почалися ще за попереднього комуністичного уряду. Свєнтіцький — один з чотирьох міністрів-комуністів, які залишилися у польському кабінеті. Він заявив на церемонії, що новий договір є ознакою „нормалізації економічних відносин" між Польщею і Спільним ринком. „Цим договором ми вносимо вклад у створення єдиної Европи", — заявив міністер-комуніст.

Т. Мазовецький висловив надію, що Польща колись стане членом Спільного ринку, хоч визнав, що для цього будуть потрібні радикальні реформи польської економіки, які в результаті чотирьох десятиліть соціялізму совєтського зразка обтяжена бюрократією, контролею над цінами, неприбутковими підприємствами, урядовими субсидіями на товари першої необхідности і застарілим обладнанням.

Згідно з укладеним у вівторок договором, розраховано покищо на п'ять років, будуть знижені тарифи і підвищені квоти, які досі обмежували торгівлю між Польщею і країнами Спільного ринку. Це вже третій договір, підписаний між державами Східного блоку і Спільним ринком, який, нарешті, налагодив відносини з Европейською економічною спільнотою в червні минулого року: аналогічні договори вже були підписані з Мадярщиною і Чехо-Словаччиною.

Польща заборгувала 39 біл. дол. і намагається договоритися про відтермінування сплати, а також заручитися чужинецькими капіталовкладеннями. Спільний ринок постановив терміново відправити в Польщу м'ясо, пшеницю, ячмінь та інші товари на загальну суму 120 мільйонів долярів, щоб полегшити їй перехід до більш раціональної системи господарювання.

Дж. Бейкер обороняє політику Уряду ЗСА

Вашінгтон. — Джеймс Бейкер, секретар Державного департаменту, виступив з гострою відповіддю на закиди, що Уряд президента Джорджа Буша не реагує на різні зміни в країнах совєтського бльоку.

Тільки з кількагодинним попередженням Дж. Бейкер вирішив улаштувати свою першу пресову конференцію в Державному департаменті, щоби не тільки заперечити закиди обоятности Уряду до подій у Східній Европі, але й для того, щоби подати деякі подробиці Уряду ЗСА для приспішення переговорів у справі редукції стратегічного озброєння. На запити кореспондентів про закиди сен. Джорджа Мічелла, Дж. Бейкер заявив, що коли під сучасну пору президент Дж. Буш у 70 відсотках користується довір'ям народу в справах закордонної політики, то будучи на місці провідника сенатської більшости він також би так реагував.

Але Дж. Бейкер підкреслив, що Уряд дотримується раніше визначеної лінії і не захоплюється поодинокими спалахами, щоб не загнатись „під дурного хату". Дж. Бейкер сказав, що дотеперішні досягнення Уряду президента Дж. Буша на відтинку закордонної політики, зокрема у відношенні до народів Східньої Европи, є значні. Коли зайшла мова про допомогу Польщі, то він сказав, що в найближчому часі не передбачує додаткової допомоги, бо тепер „ми маємо до діла з демократичним урядом, котрий хоче вижити, а не з комуністичним урядом, що хоче перелицюватися", тому до всього треба добре приглянутися, а крім того дати їм до зрозуміння, що поляки в першу чергу мусять показати хотіння зробити основні економічні зміни.

Закінчуючи пресову конференцію Дж. Бейкер сказав, що його ціллю було звернути увагу на те, що події, які тепер відбуваються на сході Европи, розбудять сили, які можуть нарушити стабільність Европи. Приглядаючися цим явищам уважно не означає „потурати ностальгії холодної війни", як сказав сен. Мічелл.

У СВІТІ

НОВООБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТ Аргентини Карльос С. Менем, виступаючи у телевізійному інтерв'ю, заявив, що він вирішив помилувати 20 спенсіонованих генералів і адміралів, яких обвинувачують у політичних вбивствах і катуванні, та коло 100 молодших старшин, що були учасниками військових повстань. На цій же програмі він сказав, що в цьому випадку ужиє право президентського помилування „щоби осягнути остаточного" замирення поміж аргентинцями після „підлої" урядової війни проти дисидентів в Аргентині в 70-их роках, яка позначилася смертю 9,000 осіб.

ВИЇЗДЦІ ЗІ СХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ розповідають, що власті Чехо-Словаччини та Східньої Німеччини почали останніми днями відбирати пашпорти від туристів, які намагаються на туристичні візи виїхати зі Східньої Німеччини через Чехо-Словаччину щоби дістатися до Мадярщини, а звідіть до Західньої Німеччини. Такі заходи офіційних властей спонукують бажаючих продістатися на Захід до драстичних засобів. І так молодий чоловік кинувся в Дунай на Чехо-Словаччині щоби переплисти на мадярську сторону та став одною з перших жертв нового насильства. Все це в той самий час, коли чиновники уряду Східньої Німеччини голосно і офіційно запевняли, що не будуть перешкоджати своїм громадянам відвідувати Мадярщину.

У ПОНЕДІЛОК, 18-ГО ВЕРЕСНЯ ц.р., Комуністична партія Мадярщини дійшла до частинного порозуміння зі шістьома опозиційними групами в справі приготувань до переходу Мадярщини з однопартійної до багатопартійної парляментарної системи. Дві з тих шістьох опозиційних груп не погодилися з цим домовленням, одначе стрималися з голосуванням проти нього. Найважливішою точкою цих переговорів є те, що на них вказано на всі недотягнення правлячої партії, яка тепер вперше від перебрання влади в Мадярщині в 1945 році торгується за своє власне політичне існування. Договір, який подадуть до схвалення мадярському парляментові наступного вівторка у формі шістьох законопроєктів передбачає: більш демократичну виборчу систему, новий пост президента в заміну теперішньої зовсім безвладної Президентської ради, закон, котрий злегалізує та забезпечить права політичних партій, конституційний суд і поправки, котрі злібералізують карний кодекс і приписи кримінальної процедури.

В АМЕРИЦІ

ПРИВАТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ в пошуках ліку від смертельної хвороби АІДС мають підбадьорюючі результати. Лікарі в Ню Йорку, Сан Франсіско та Лос Анджелес почали давати хворим на АІДС новий препарат „Компанд Кю" чотири місяці тому. На жаль, не всі пацієнти, які приймають цей лік, знаходяться під належним лікарським контролем. Тому директор дослідження, Мартін Делейні, остерігає хворих перед самовільним вживанням недостатньо вивченого препарату. „Компанд Кю", виготовлений з кореня китайського огірка, став дуже популярним тому, що нищить клітини, заражені АІДС, залишаючи здорові клітини незмінними.

М. ҐОРБАЧОВ ЗАКЛИКАЄ ДО ПЕРЕБУДОВИ ПАРТІЇ

Москва. — У вівторок, 19-го вересня, тут відкрився давно обіцяний М. Горбачовим пленум ЦК КПСС з національних справ. На початку своєї півторагодинної промови, генеральний секретар запропонував провести черговий партійний з'їзд у жовтні наступного року, тобто на п'ять місяців раніше, ніж дозволено за статутом КПСС.

Ця дата являє собою компроміс між радикалами, які вимагали провести з'їзд якомога скоріше (до цього закликав в інтерв'ю під час свого перебування у ЗСА член ЦК КПСС Борис Єльцін), і консерватистами, які хотіли дотримуватися статуту.

Михаїл Горбачов повідомив, що з'їзд прийме чергову програму КПСС, проєкт якої буде опублікований навесні наступного року. Ця обставина підтверджує швидкість змін, що відбуваються в країні: нинішня програма партії була прийнята на минулому з'їзді КПСС і розрахована на десятиліття. Однак тепер вона вважається уже застарілою. До неї в силі була програма, прийнята у 1961 році за Хрущова і обіцяла, що до 1970 року СССР перрежене ЗСА. У програмі сказано, що „нинішнє покоління совєтських людей буде жити при комунізмі".

У своєму виступі на пленумі М. Горбачов заявив, що „партія просто повинна перебудувати свою діяльність на демократичних принципах і змінити свою ідеологічну єдність на платформі перебудови", і що їй треба „не на словах, а на ділі доказати своє право йти в авангарді суспільства".

Члени ЦК проголосували за те, щоб провести наступний партійний з'їзд у жовтні 1990 року, як рекомендував Горбачов.

Але головна тема пленуму — національна справа. З відкриттям пленуму спіпала стрілянина між вояками внутрішніх військ і мешканцями азербайджанського аулу (села) Аґдам недалеко від Нагірного Карабаху. ТАСС повідомляє, що загинуло два військовослужбовці. У зв'язку з цим виступ Горбачова носив, з одного боку, компромісовий характер, але з другого, категорично відкинув усі сепаратистські тенденції, що зародилися перш за все у Прибалтиці. „Розмови про відокремлення — безвідповідальна гра", — зауважив він у своїй промові, після якої виступили голови комуністичних партій більшости союзних республік.

„Нема підстав ставити під сумнів рішення Прибалтійських республік увійти до складу СССР і вибір, зроблений їх народами", — заявив Горбачов, давши зрозуміти, що вважає прилучення Литви, Латвії і Естонії довершеним фактом. Промова Горбачова містила попередження тим, хто буде настоювати на своїх вимогах про незалежність: „Скажу відкрито, — заявив він. — Ми не відступимо від того щоб вирішити всі проблеми політичними методами. Але там, де цього вимагає гостра становища, де виникає загроза безпеці і життя людей, ми будемо діяти рішуче, застосовуючи повну силу совєтських законів."

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda, (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Зміни в СССР і два погляди в ЗСА

У міркуваннях на тему „Страх Заходу перед хаосом на Сході" („Свобода" з 20-го вересня ц. р.) висловлено спостереження, що в державній верхівці Америки настало розгублення в обличчі непередбачених змін у Совєтському Союзі. Немає одностайного становища Білого Дому і Капітолю. Може тому, що це вже привичне традиційне явище — суперництво між законодатною і виконавчою владою за примат, — а може саме тому, що ті зміни за панування Міхаїла Ґорбачова знайшли і Президента з його урядом і Конґресом неприготованими, настало збентеження. Наприкінці минулого тижня Вашінґтон потвердив тамошню розгубленість і відсутність ясного становища — як реаґувати на події на Сході Европи і що конкретно діяти. Голова демократичної більшости в Сенаті — Джордж Мічелл — виголосив на пленумі Сенату виразно критичну промову на адресу президента Буша, що той, мовляв, не використовує якслід нової ситуації на европейському Сході. 40 років — казав Мічелл — йшов із Вашінґтону натиск на Москву, щоб завести там людські і громадянські свободи, припинити переслідування за релігію та признати право громадянам свобідно еміґрувати. Коли ж настала в СССР більша свобода, то замість підтримувати цей процес і активно сприяти йому — Президент зволікає, робить щораз нові застереження і не використовує доброї коньюнктури для підписання нового договору про редукцію зброї. Промова Мічелла знайшла голосний відгук. Не всі сенатори з ним погоджувались. Але покищо різниця поглядів іде за партійною лінією. Республіканський конґресмен Джим Ліч, член Комісії збройних сил, рішуче не погоджувався з Мічеллом. Державний секретар Джеймс Бейкер просто закинув сенаторові Мічеллові, що той використовує проблему для „політики", себто промовляє по партійній, а не державній лінії, — а речник Державного Департаменту повідомив пресу, що зголошено протест до Москви за зламання обіцянки Ґорбачова, що СССР не буде більше висилати зброї Нікараґуа.

У цій історії звертає увагу цікава подробиця: однаково на Ґорбачова йде натиск від лівого партійного крила, очолюваного Борисом Єльциом, як і на президента Буша йде натиск від демократичної опозиції. Одні і другі хочуть „пожвавлення темпа": в СССР темпа реформ Ґорбачова, в Америці темпа прихильних Ґорбачову жестів, почавши від якнайшвидшої конференції на вершинах Буша й Ґорбачова. Але — рікава річ! — одні і другі обмежуються до критики — без конкретної вказівки, що саме повинен зробити Ґорбачов, щоб санувати економіку, і не кажуть ні слова американські демократи, як конкретно — за вийнятком маніфестації світлини Буша й Ґорбачова — Америка має приспішити темп реформ в імперії та яких власне реформ. Для нас найприкріший цей факт, що ні один західній лідер не зайняв виразного становища до національних рухів у СССР. Не було дотепер ні однієї ясної заяви, що така-то держава підтримує справедливу вимогу такого-то народу в СССР — привернути йому політичну свободу, загирену у збройному імперіялістичному поході. Ця мовчанка потверджує здогад, що 1) ніхто з відповідальних західніх лідерів не хоче послаблювати позиції Ґорбачова у Кремлі, де його критикують за розпутання національної свободолюбної течії і 2) все ще на Заході, включно з американськими керівними чинниками, існує сильніше бажання зберегти мир на базі „статусу кво", аніж сприяння відосередковим національним рухам.

Це для нас зле, це покищо погана ситуація. Вона зміниться тоді, коли державні лідери Заходу, зокрема й особливо Білий Дім і Конґрес в Америці побачать, що існуючі в СССР народні рухи мають таку силу, з якою треба рахуватися, як із політичними чинниками. Так сталося у відношенні до Польщі і Мадярщини. Коли вже було ясно і виразно, що там заламалась комуністична влада — Буш полетів з відвідинами до Варшави і Будапешту. Америка дотепер не визнала формально окупації й анексії Москвою трьох балтійських держав. Але нема ще ясної апробати Вашінґтону для вимоги тих трьох країн привернути їм державність, бо невідомо, як поведеться Москва і до чого доведуть розмови між лідерами цих країн і Ґорбачовим. І те саме стосується України, Кавказу, мусулманських складових частин імперії. Американська преса записує всі важливіші події з СССР, — на телевізорах показують великі маніфестації й демонстрації також у Києві і Львові. Але ж і тільки того. Покищо все ще українська проблема переживає стадію міжнародної деконьюктури. Вона зміниться під впливом подій в Україні, вона зміниться, коли американські керівні чинники зрозуміють, що розвал імперії лежить в інтересі Америки. Це прийде, але не швидко.

Корнель Крупський

ДЕЩО ПРО СПІР ЗА ОСВЄНЦІМ

Спір між жидівськими і польськими колами за те чим пам'ятником повинно залишитись місце, де в часі війни був концтабір в Освєнцімі, набрав дуже широкого розголосу в американській пресі. Щоб якнайкоротше подати причину цього спору зацитуємо вступний параграф статті з католицького тижневика „Денвер Кетолик Реджистер" (26-го липня 1989 р.), п. з. „Конфронтація в Освєнцімі".

„Ватикан Сіті — 18 липня; жидівські активісти домагались, щоб Ватикан переніс монастир Кармеліток з місця колишнього нацистського табору смерти в Освєнцімі, обвинувачуючи Католицьку Церкву в правопорушенні на найбільшому жидівському цвинтарі в історії".

Монастир Кармеліток у Освєнцімі був установлений в 1984 році, і від того часу европейські та американські жиди докладають усіх старань, щоб Кармелітки забралися з місця колишнього табору смерти.

Відповідаючи на жидівські протести, голова Католицької Церкви в Польщі Кардинал Ґлемп минулого місяця (26-го серпня 1989 р) сказав, що домагання жидів для поляків — образливе, нераціональне, що опанована жидами в інших країнах преса не повинна використовувати свого становища для того, щоб робити натиск на польські чинники. Він сказав, що домагання жидів є подібним до домагання людини, яка, зайшовши до чиєсь хати, хотіла б упорядкувати меблі на свій лад. Природною реакцією, сказав кардинал Ґлемп, власника дому було б: „Ідіото! Це ж моя власність".

Щоденник „Ню Йорк Таймс" в останньому часі часто друкує статті і листи читачів в справі Освєнціму. З датою неділі 10-го вересня, цей щоденник надрукував більшу статтю про Освєнцім, а крім цього надрукував текст договору підписаного в 1987 році в Женеві. Під текстом договору видніють імена тих, хто цей договір підписав. Це має доказати, що польська сторона зламала договір.

Кардинал Ґлемп твердить, що договір підписала некомпетентна особа. Займаючи безсторонність в цій справі для нас незрозумілим є те, чому польська Церква делеґувала некомпетентного представника та ще й такої високопоставленої особи як краківський кардинал Францішек Мочарський, в юрисдикції якого знаходиться місце спору.

На першій сторінці цього числа „Ню Йорк Таймсу" надруковане повідомлення про те, що речник Кардинала Ґлемпа відкликав заповіджену візиту Кардинала Ґлемпа до кількох американських міст. Візита мала початись 21-го вересня.

„Ню Йорк Таймс" з датою вівтірка 12-го вересня 1989 року, надрукував великого листа від рабина Аврама Вайса, який брав участь в жидівській демонстрації в Освєнцімі в минулому місяці. Він описав перебіг цієї демонстрації, в часі якої польські робітники побили демонстрантів.

Поруч листа рабина Вайса надрукований також лист відомого українцям журналіста і коментатора Патріка Бюкенена п. з. „В обороні Папи Пія XII". Даючи приклад великих жертв терору Б'юкенен згадує український голокост доконаний Сталіном, — в якому пише Б'юкенен — Україна втратила 10 мільйонів населення.

На першій сторінці цього числа „Ню Йорк Таймсу," у статті п. з. „Европейські жиди суспендували зв'язки з Католицькою Церквою", подано за аґенством Ассошіейтед Пресс з Лондону, що Жидівський конґрес із 17-ти европейських країн рішив перервати зв'язки з Католицькою Церквою аж до того часу поки справа Освєнціму буде задовільно полагоджена. А у вівторок, 19-го вересня, Ватикан запропонував перенесення монастира Кармеліток і погодився покрити кошти.

Про концтабір в Освєнцімі написано багато книжок та газетних і журнальних статтей, а проте, — як сказав Циранкевич: „Усієї правди про той страшний табір смерти, не сказано". Колишній прем'єр-міністер Польщі (1947-52) Юзеф Циранкевич пережив Освєнцім у 1941-45 роках.

Про це як творився та оперував концтабір в Освєнцімі надрукував велику статтю (25 сторінок друку) журнал „Атлантик" за вересень 1981 року. Автором статті є старший редактор журналу „Тайм" та автор кількох книжок Отто Фрідріх. Його стаття п. з. „Освєнцімське королівство" написана на основі документів судових зізнань та багато літератури написаної тими, яким пощастило вийти живими з цього пекла, створеного німецькими нацистами на території Польщі.

Автор каже, що ніхто не знає, докладного числа загиблих жертв в концтаборі Освєнціму, але існують припущення, що там загинуло біля 4 мільйони людей, більшість яких були жидами. Решту творили інші національності. На жаль, про українські жертви в Освєнцімі Отто Фрідріх не згадує, бо не згадують про українців і джерела, якими він користувався, пишучи свою дуже цінну статтю, яка дає читачеві кращу уяву про Освєнцім чим не одна книжка, написана суб'єктивно.

Ми цього певні, що тільки через стан поневолення українського народу жертви, які приніс наш народ в боротьбі з гітлерівською німецькою навалою, і досі в літературі на Заході відноситься на конто російського, або неіснуючого „совєтського" народу. На ділі, Україна потерпіла найбільші шкоди і принесла найбільші жертви в боротьбі з гітлерівською навалою.

Навіть у статті Отта Фрідріха знаходимо щось, що може послужити підставою для розкриття того факту, а саме, що перед тим поки в Освєнцімі почали нищити жидів, там загинуло багато тисяч українців, які попали в німецький полон. Німці в дуже жорстокій і нищівний спосіб використали українських полонених при розбудові концтабору в Освєнцімі.

Розбудову табору Гімлер поручив довіреному приятелеві Рудольфові Гессові. Сам Гесс сумнівався в тому, чи на тому, на його перший осуд, непридатному місці, вдасться щось зробити. В тому часі німці тримали в Лямсдорфі, під відкритим небом, в голоді та в страшних санітарних умовинах,

(Закінчення на стор. 4)

„Наша дума, наша пісня не вмре не загине"

(Слово головного предсідника УНС д-ра Івана Флиса після ювілейного концерту хору „Думка" в Ейвері Фішер Голл Лінкольн Центру в неділю, 17-го вересня 1989 року)

Це для мене велика честь і приємність скласти ось тут сердечну подяку в імені Українського Народного Союзу всім майстрам української пісні та танку за прекрасне мистецьке виконання програми цього нашого спільного великого свята Українського Народного Союзу та українського хору „Думка".

Слухаючи чарівний спів хору „Думка", хочеться з гордістю голосно повторити за нашим безсмертним батьком Тарасом Шевченком, що „наша дума, наша пісня не вмре, не загине, ось де люди наша слава, слава України".

Шановного голову хору „Думка" Ігоря Раковського прошу прийняти від нас цю таблицю, на якій вирізьблено наступне: Українському хорові „Думка" з признанням і подякою за 40 років плекання і поширювання українського хорового мистецтва в Америці, Канаді та Европі — Український Народний Союз.

Наша сердечна подяка належиться теж шановним солістам нашого концерту, які своїм співом прикрасили це наше ювілейне свято. Також дякуємо маестрові Володимирові Луціву за переведення програми.

Особливу подяку та признання складаю в імені Українського Народного Союзу танцювальній групі „Сизокрилі", яка чарувала нас усіх танком з ґрацією та українською душею в кожному їх кроці. Сердечно дукуємо неперевершеному майстрові танку, шановній пані Ромі Приймі-Богачевській, яка навчає нашу молодь українського танку, як традиційного, так і модерного, із збереженням цих великих культурних скарбів українського народу та плекає їх у найкращій формі із глибоким змістом.

Високопреподобні отці і Сестри, шановні та дорогі гості. Ми незмірно вдячні вам за те, що ви своєю участю в цих наших святкуваннях ювілеїв Українського Народного Союзу та українського хору „Думка" відзначили та звеличали їхню діяльність на користь українського народу, його великих культурних скарбів та для української справи — здійснення мрій і змагань українського народу стати господарем на своїй вільній, ні від кого незалежній Україні.

Ми віримо, що при Божій помочі наша правда переможе і українському народові, нашим братам в Україні усміхнеться доля.

Наталя Осока

АКАДЕМІК А. САХАРОВ РОЗШУКУВАВ Р. ВАЛЛЄНБЕРҐА

Совєтська преса повідомила, що в середині жовтня до Москви мають приїхати члени родини шведського дипломата Рауля Валлєнберґа, який зник у Будапешті 1945 року, після зустрічі з совєтською армією, приходу якої він чекав з великою радістю. Історія Валлєнберґа коротка і водночас довга, бо ще й досі не скінчилася. Його ім'я у Швеції знає кожна людина. Багато писалося про нього й у всьому світі. Однак совєтським громадянам це ім'я стало відоме зовсім недавно. А ті, хто знав його раніше — мовчали, або згадували пошепки у вузькому колі надійних людей.

Академік Андрій Сахаров відгукнувся на згадане повідомлення, опублікувавши в „Московських Новостях" розповідь про те, як він розшукував Валлєнберґа у совєтських тюрмах і таборах.

„Мене, як і тисячі людей всього світу давно хвилює доля Рауля Валлєнберґа, — розповідає академік. — Я не можу повірити в офіційні твердження про відсутність в архівах КҐБ справи Валлєнберґа. На всіх таких документах є напис — „Зберігати вічно" Тим більше не могла бути знищена справа іноземного дипломата, котра в якийсь період мала б важливий вплив на репутацію країни та її керівництва. Мені здається — ця пора настала. Совєтська і світова громадськість, шведський уряд повинні вимагати оприлюднення всіх документів зі справи Валлєнберґа".

Відразу ж після зникнення молодого совєтського дипломата в хід було пущено все, що тільки можна: гроші, авторитет невтрального статусу Швеції, вплив родини і міжнародних організацій. На перші запити з Москви повідомили, що Валлєнберґ живий, здоровий і перебуває під надійним захистом. Потім повідомили, що його в СССР взагалі немає. У 1957 році начальник санітарної служби Луб'янської тюрми Смольцов на запит Хрущова доповів, що ув'язнений Валлєнберґ, який перебував під особливою контролею, помер у камері в липні 1947 року. Припустиму причину смерти вказано інфаркт міокарда, тобто тяжку серцеву недугу, що викликала спазм артерій.

Проте, люди, які дожили до хрущовської „відлиги", час від часу засвідчували, що бачили Валлєнберґа уже після 1947 року.

У Стокгольмі створилося „Товариство Рауля Валлєнберґа", члени якого так само як і його родина понад 40 років намагалися отримати від кремлівського уряду правдиву інформацію. Вони чекали і надіялися... І ось тепер, через 44 роки, їх вперше запросили до Москви для ознайомлення з документами КҐБ і міністерства закордонних справ СССР, котрі засвідчують, що Валлєнберґ давно помер.

Однак публікація про розшуки Валлєнберґа академіком Сахаровим може спонукати людей, котрі бачили шведського дипломата, також опублікувати свої свідчення. Академік А. Сахаров закликає створити незалежну від уряду комісію, котра могла б провести перевірку всіх сигналів про те, хто, де й коли бачив Валлєнберґа, опитати свідків, відвідати ті тюрми, табори і психіятричні лікарні, де люди бачили його. Опитати працівників і в'язнів.

А. Сахаров почав розшуки на початку 1970-их років, коли отримав листа від матері Валлєнберґа з проханням допомогти розшукати сина. Після смерті матері брат Валлєнберґа повідомив, що в Москві, Ленінграді й Тбілісі є люди, котрі порівняно недавно бачили Валлєнберґа живим. Потім Сахаров отримав повідомлення, що Валлєнберґ перебуває в секретній тюрмі за 300 кілометрів на північ від Москви і що разом з ним утримуються поляки з часів Другої світової війни.

Академік Сахаров неодноразово виїздив на пошуки і згодом дістав інформацію, що в грудні 1986 — січні 1987 років в тому таборі була епідемія грипи, під час якої ув'язнені поляки повмирали. Валлєнберґ також тяжко хворів і, можливо, помер.

Протягом 1987-88 років, після звільнення з заслання, Сахаров знову поїхав на розшуки і в кінці 1988 року таки знайшов ту секретну „установу" (як сором'язно називають совєти концтабори, тюрми та „психушки") кілометрів за 20-ть від Торжка. Там він побачив групу офіцерів, котрі якраз вийшли з обнесеної високим парканом і колючим дротом установи. Коли він сказав, що розшукує ув'язненого поляка, офіцери помітно збентежились. Опанувавши себе, капітан заявив, що ніяких поляків там немає і більше ні на які питання не відповідав. Академік повернувся до Москви з нічим, але навіть те, що він встановив, може якось допомогти у майбутніх розшуках.

Дві матері

Він перед Нею падав ниць
В святій побожності й любові
За те, що силу духа й міць
Дала Йому у рідній мові,

Що з молоком з грудей своїх
Влили Йому той скарб багатий
Та найсвятіша із святих,
Що Їй ім'я велике — Мати,

Що віддала у лютий час
І душу й серце до останку, —
Хто ж не помолиться і з нас
На просту Матір цю, селянку?..

Та горе тій, що скарбом тим
В погорді знехтує, як сміттям,
І в слові мертвім і чужім
Віллє отруту в душу дітям!

Вони зростуть, мов той бур'ян,
Собі самим і всім на шкоду,
І засмітять свій рідний лан,
Чужі й ворожі для народу;

І будуть дні свої тягти,
Як Каїн тяг своє прокляття,
І не зазнають ні мети,
Ні щастя творчого завзяття.

Коли ж життя скінчиться путь,
Коли покличе їх могила,—
В злобі безсилій прокленуть
І ту, що їх на світ пустила,

Що одірвала від стебла,
Народнього й своєї мови
І, так плекавши, не дала
Життя розумного основи.

С. Черкасенко

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Олександер Серафин

АВТОМОБІЛЬНА ПРОМИСЛОВІСТЬ УКРАЇНИ

II.

Типічний автомобіль коштує 8,000 – 10,000 крб. (13,000 — 16,000 дол., що рівняється трирічному заробіткові Найменший автомобіль коштує 3,500 крб. (5,775 дол.). Автомобілі продають тільки за готівку — немає кредиту.

П'ятнадцять років тому, поза Москвою, майже не існувало уповноважених заводами станцій обслуговування. Тоді кожний автомобіль продавався з приладдям і деякими запасними частинами. Ще й тепер мінімальне число знаряддя є включене з кожним новим автомобілем. Бензинових станцій є також мало, тому водії возять з собою запас бензини. (ВАЗ мав з кінцем 1987 року 53 великі і 722 малі станції обслугування).

Розподільних пунктів нових автомобілів є дуже рідко. Наприклад, в Москві є тільки три. За тверду валюту, одначе, можна купити їх у таких крамницях, як у „Каштані" чи „Берізці".

Більшість автомобільної промисловости у Совєтському Союзі тепер перебудовується, модернізується наслідком перебудови країни. І так московський завод інвестує один більйон карбованців в модернізацію, яка триватиме до 1990 року. Нову машинерію імпортують з Західньої Европи, ЗСА і Японії.

Модернізація включає автоматизацію, яка дотепер не була практикована. Вона буде мати позитивний вплив на якість продукту, підносячи його до рівня, що його вимагає закордонний ринок, тобто плянується більше експорту для придбання твердої валюти та фінансування своєї експансії.

Згідно з загальною опінією, на кожних 20 осіб в СССР припадає один автомобіль — в ЗСА є один автомобіль на дві особи. З огляду на великий домашній попит, не передбачається поважного наступу на світовий ринок. ЗСА не сподівається імпорту значної кількости автомобілів випродукованих у Совєтському Союзі, перед 1995 роком.

Волзький автомобільний завод (АЗ), експортує тепер 45 відс. своїх виробів (720,000 в 1988) до Західньої Европи і до соціялістичних країн. Амторг, з осідком у Ню Йорку, пропонує зі Запорізького заводу на експорт компактну легкову машину ЗАЗ-1102 з запасними частинами. Найновіший продукт на експорт з Кременчуцького автозаводу є 10-тонна вантажна машина КРАЗ-260. Її головними прикметами є операція в гористому, болотному, сніговому і пісковому теренах. Вона є також спосібна переїздити броди, до глибини одного метра.

Амторг також пропонує на експорт автобус ЛИАЗ — 5256, продукт Львівського заводу автомобілів. Цей автобус є найновішої конструкції, в трьох розмірах: 16, 28 і 36 сиджень.

Від початку квітня 1989 року, всі автомобільні промисловці мають право вести свої власні переговори відносно експорту і спільних підприємств. У минулому всі заводи повертали весь заробіток державі, яка фінансувала розвиток і удосконалення нових моделів і знаряддя.

Нові закони перебудови дозволяють заводам затримувати 40 відс. своїх заробітків, для власного вжиткуінвестицій. Хоча 11-та п'ятирічка на 1981-1985 роки закінчилася середнім ростом 6.2 відс. у машинобудівництві і металургійному виробництві (тут включена автомобільна промисловість), 12-та п'ятирічка на роки 1986-90 передбачає 7.4 відс. росту. Інвестиції в тій ділянці є пляновані в 12-ій п'ятирічці на 80 відс. вище.

Декрет ч. 49 Ради Міністрів СССР з 13-го січня 1987 року встановив існування „наспіл - компаній" і їхніх операцій на терені СССР з участю совєтських і чужинецьких підприємств. Головним завданням цих наспіл компаній є задовільнити специфічні потреби — брак деяких виробів, сирівців, їжі, і т.п. — і притягнути чужу технологію, машинерію, методи адміністрації і збільшити експорт.

Цей декрет був поширений іншими декретами, які, між іншим, дозволяють чужинецьким партнерам бути власниками „наспіл-компаній" до 99 відс.

Ці компанії платитимуть податок державі у висоті не більше 30 відс. з приходів, після відтягнення частини приходів до резерви, на розвинення виробу і технічних дослідів.

З розвитком автомобільної промисловости на Україні розвиваються автомаґістралі. Мережа автомобільних шляхів з твердим покриттям в 1975 році становила 116,700 км. До найважливіших автомобільних шляхів належать: Київ - Москва, Київ - Одеса, Київ — Львів, Київ — Ленінград, Сімферополь — Ялта — Севастополь.

З розвитком транспортаційної мережі, розвивається на Україні і автомобільний транспорт. У 1975 році на Україну припадало 19 відс. усіх вантажних перевезень СССР. Питома вага вантажу автомобільного транспорту республіки у вантажообороті всього транспорту УССР становила 7.9 відс. Реґулярні перевезення пасажирів автобусами значно зросли з розвитком автомобільної промисловости та автомобільних шляхів.

Не зважаючи на пізній початок, автомобільна промисловість України, швидко розвинулася і становить сьогодні поважну економічну силу. Хоча не має конкретних даних за 1988 рік, вважаю, що загальний випуск становив около 200,000 машин, включаючи легкові, вантажні і автобуси. Ця промисловість є зовсім технічно автономна, бере активну участь в експортному ринку і співпрацює з промисловістю Совєтського Союзу. Її ріст помітний — на підставі виробництва і даних про модернізацію і будову нового заводу для виробу власних частин. (ЗАЗ).

Розвиток автомобільної промисловости України мав і має позитивний вплив на розвиток автомобільних шляхів, транспортацію і споріднені промисловості. Україна постачає около 10 відсотків автомобілів СССР, що входить в складову частину її сукупного національного продукту (17 відс.), разом з 20 відс. залізної руди і 20 відс. збіжжя.

„Пісне... ти дзеркало..."

(Закінчення зі стор. 1)

Танцювальний ансамбль „Сизокрилі" виводить гуцульське весілля з опери „Олена" А. Гнатишина.

Вокальний ансамбль хору „Думки" виступає із в'язанкою пісень.

(Фото: Я. Кулинич)

Головний предсідник УНС д-р Іван Флис промовляє на закінчення концерту.

Головний касир УНС Уляна Дячук ділиться враженнями з концерту з о. Патрикієм Пащаком.

На прийнятті після ювілейного концерту (зліва): головний предсідник УБС Іван Олексин і головний секретар УНС Володимир Сохан.

В часі програми концерту заповідач В. Луців, називаючи хор „Думка" вже не музичною одиницею а „інституцією" викликав довголітнього співака і голову хору Ігоря Раковського, якого публіка нагородила теплими оплесками. Не менші оплески зібрав диригент С. Комірний, якому, як висловився В. Луців, хор завдячує своє теперішнє мистецьке вишколення. Йому в подяці від хору передав І. Раковський пропам'ятну таблицю, а в імені УНС святочну грамоту передав І. Раковському головний предсідник д-р Іван Флис. Він теж викликав на сцену усіх солістів і керівника ансамблю „Сизокрилі" Р. Прийму-Богачевську, яким піднесено китиці квітів. Сердечним словом д-р І. Флис дякував їм та хористам і членам танцювальної групи, що допомогли до гідного спільного відсвяткування 95-річчя УНС і 40-річчя „Думки". Слово д-ра Флиса публіка переривала оплесками коли він згадував прізвища осіб.

Головний предсідник подякував усім присутнім, духовенству, представникам організації та громадянам, що прибули на цей концерт та відгукнулися на запрошення Українського Народного Союзу. Між почесними запрошеними були митрополити, єпископи, провідники та духовенство усіх віровизнань, як і передові громадські установи.

Головний предсідник УНС після своєї подяки українською мовою, коротко говорив англійською мовою, читаючи присутнім привіт, який наспів від президента Джорджа Буша, з приводу святкування 95-річчя УНС. В заключенні того слова присутні спільно із хором відспівали „Боже, благослови Америку".

Довго роз'їзджалися учасники концерту домів, деякі окремими автобусами, що їх зорганізували Відділи УНС, а хористи, представники УНС і громадяни Ню Йорку переїхали до УНДому, де Екзекутива УНС гостила виконавців концерту і запрошених гостей.

В теплій та безпосередній атмосфері довго сиділи солісти, хористи та члени ансамблю „Сизокрилі", згадуючи концерт і переживання того дня, як також довгу історію хору „Думка", його виступи в ЗСА та Европі. Ці останні згадав окремо голова хору І. Раковський, дякуючи В. Луціву за постійне сердечне відношення до хору і за приїзд на цей ювілей.

З приводу цього ювілейного концерту Український Народний Союз видав брошурку з короткою історією УНС, українською та англійською мовою, словом головного предсідника д-р І. Флиса і думками Миколи Руденка, чому йому не чужий Ню Йорк. Чепурно видану брошурку із знімками будівлі УНС, головного уряду та д-р І. Флиса роздавано перед концертом усім зацікавленим.

Під час прийняття (зліва): Володимир Луців, Софія Раковська і Ігор Раковський.

(Фото: О. Кузьмович)

Короткі інформації про УНСоюз вміщені в традиційній програмі Лінкольн Центру у відділі „Пізнаймо акторів". Там поруч історії УНС, подано історію хору „Думка" інформації про дириґента, солістів, майстра церемонії та акомпаньяторку, усі із знімками, повну програму і виконавців ювілейного концерту. У ній правдоподібно через технічний недогляд поминено прізвище декоратора мистця і співака Миколи Голодика, який виконав не лише незвичайно мистецьке оформлення сцени але також афішу, що звертала увагу прохожих.

Відзначуючи своє 40-річчя, хор „Думка" видав ще і ювілейний альманах великого формату, де вміщені привіти, знімки голів хору і хористів з різних періодів діяльности і ряд статтей споминів про діяльність хору „Думка" впродовж сорока років. Там теж находимо коротку інформаційну статтю про УНС. Альманах підготовила редакційна колеґія під проводом Михайла Бурчака, голови і Олександра Мотиля, заступника.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ державного університету в південносхідній Оклагомі, Леон Ґібс, був засуджений на 10 років ув'язнення за привласнення шкільних грошей в сумі 3,4 міл. дол. В липні ц.р. Л. Ґібс був звинувачений у фінансових махінаціях та зловживанні свого становища у цілях власного збагачення.

З глибоким смутком і великим жалем ділимося з Ріднею, Приятелями і Знайомими сумною вісткою, що у п'ятницю, 8-го вересня 1989 року у шпиталі в Ню Йорку, по тяжкій хворобі, упокоївся в Бозі на 77-му році життя, наш Найдорожчий і Повікнезабутній БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.

ГРИГОРІЙ ШЕЛУХІН

народжений 13-го червня 1913 року в селі Михайлівка на Запоріжжі, Україна.

Перша Панахида відбулася в неділю, 10-го вересня в катедрі св. Володимира в Ню Йорку, друга в похоронному домі П. Яреми в понеділок, 11-го вересня 1989 р. Заупокійне Богослуження відправлено в катедрі св. Володимира.

Похований на цвинтарі св. Володимира, Ню Джерзі.

Горем опечалені:

сини: ВІКТОР і ВОЛОДИМИР
дочка — ЛІДА з чоловіком ІВАНОМ КАФКА
внуки — АНДРІЙ і СТЕПАН

ЗАКЛИК
У СПРАВІ ПОЇЗДКИ НА ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО ДО ВАШІНҐТОНУ

Пригадуємо, що в суботу 7-го жовтня ц. р. біля пам'ятника Тараса Шевченка у Вашінґтоні відбудеться торжество для відмічення 175-річчя народження поета та 25-річчя побудови йому пам'ятника. Закликаємо наші громади подбати про автобуси, а громадян зголошувати свою участь у поїздці до Вашінґтону.

В Ню Йорку слід зголошуватися до Товариства „Самопоміч" ч. 98, СУМА ч. 136 та Пласту ч. 144, Друга авеню.

Також там можна набути пропам'ятні відзнаки в ціні 1 дол. і ювілейне видання „Шевченко у Вашінґтоні" в ціні 2 дол. та замовити квитки на концерт у ціні 10 і 15 дол.

Часу небагато, тож шліть замовлення негайно.

Ювілейний Шевченківський Комітет

Олбанська округа відзначила п'ятиліття смерти Патріярха Йосифа

Панахиди за душу померлого п'ять років тому Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого були відправлені в неділю, 10-го вересня, в Амстердамі, Коговзі і Трою. В Коговзі о. митрат В. Андрушків відправив Службу Божу і Панахиду за душу Патріярха. Потім у церковній галі відбулися святочні сходини. Отець митрат В. Андрушків провів молитву за душу Патріярха. В. Стадник, голова Товариства за Патріярхальний устрій УК-Церкви, відкрив вступним словом святочні сходини, пригадав великі заслуги Патріярха для нашої Церкви й народу. У. Омецінська прочитала зворушливу поему Лесі Українки „Жалібний марш". З. Білас прочитала змістовну доповідь про життя й діяльність. В кінці о. митрат В. Андрушків пригадав великі заслуги найбільших українців наших часів — Митрополита Андрея Шептицького і Патріярха Йосифа, прочитав листа із заслання з Сибіру в 1945 році Патріярха Йосифа.

І. Дурбак

У Коговзі відбувся Український День

У Коговз, Н. Й. — Заходом Окружного Комітету Відділів УККА Олбанської округи відбувся в Коговзі 15-ий з черги Український День 20-го серпня ц. р. Прибуло понад 600 людей з цілої округи.

Оркестра В. Кривулича приграваля до танців.

Дарія Спяк, Микола Філь і Михась Савків, мол., переводили дитячі ігри й забави. Льотерія мала багато виграшів. Смачний буфет з українськими стравами скоро розпродали так, що в 7-ій годині столи були порожні. Чистий дохід — 2,800 дол. призначений на різні національні цілі. Голова Окружного Комітету УККА Є. Наболотний, вся Управа та члени української організації вложили багато праці, щоб усе випало як найкраще, за що їм належиться признання й подяка.

Окружний Комітет УККА приготовляє 20-ліття своєї праці 21-го жовтня 1989 року.

(І. Д.)

Дещо...

Закінчення зі стор. 2

біля 200,000 „російських" полонених. Осінню 1941 року Гесс використав їх як робочу силу для розбудови концтабору в Освєнцімі і Біркенав. Фрідріх *пише*:

„Вони гинули як мухи в наслідок загального фізичного вичерпання". Голод доводив ту масу полонених до випадків канібалізму та пошестей. З тої маси молодих людей перебули зиму тільки яких 150 осіб.

Як знаємо, серед перших полонених за національністю переважали українці, бо совєтська армія не була приготована до війни з Гітлером. На німецький фронт першими були вкинені змобілізовані війська в Україні і тому серед тих полонених був високий відсоток українців. Таким чином серед тих загиблих 200,000 полонених могло бути від 50 до 100,000, або ще й більше українців, які загинули в нелюдських умовинах ще перед тим поки почали нищити жидів.

Якщо до цього додамо кількасот тисяч молодих людей, які в тому часі як полонені з польської армії вже голодували по таборах полонених, або каралися на важких працях в Німеччині, то тоді матимемо ще кращу уяву тої „коляборації" з німцями в якій злобно і досі посуджують нас москалі, а за ними їхні вислужники.

А Освєнцімі, а також в інших концтаборах, нищення жидів доконували т. зв. Зондеркоманди, які складалися майже з самих жидів. Це є унікальним в історії і дуже болючим для жидів, що німцям вдавалось нищити жидів жидівськими руками. Тут і лежить причина цього чому жиди чіпляються Дем'янюка, а ті із „Зондеркоманд" спокійно доживають віку і їх ніхто не чіпає.

У статті Фрідріха єдиною згадкою — натяком на те, що тоді існувало щось українського є такі слова: „В третій годині по полудні, 27-го січня 1945 року, більше як тиждень після евакуації СС, з лісу появилися у білих каптурах розвідчики Першого Українського Фронту. Вони побачили ряди бараків..." і т. д.

Хоч коротка, але багатозначна згадка, з якої бачимо, що українці були серед тих сил, які побороли нацистську загрозу. А коли до того додати нашу славну УПА, яка по-геройськи кривавилась на двох фронтах — проти німецького і московського імперіялізму, то побачимо, що енергія українського народу є такою багатою як і його земля.

Ми віримо, що скоріше чи пізніше український нарід звільниться з кайданів, а наші дослідники та історики, на волі, мусітимуть працювати тяжко, щоб очистити нашу історію від намулу неволі.